קיים בלבו קיים הפר בלבו אינו מופר. והיינו חומר בהקם מבהפר: **קיים אינו יכול להפר.** אע"כ נשאל לחכם על הקמתו: **הפר אינו יכול לקיים.** קתני מיהת שהשתיקה מקיימת וכו': **נשאלין על ההקם.** שאם קיים לה לנערה המאורסה אביה או בעלה והלך השני ונשאל לו על נדרה של זו ואע"כ הלך זה קיים ונשאל על הקמתו: **ואין נשאלין על ההפר.** אם הפר לה אחד מהן והלך חבירו ונשאל לחכם על חלקו אין זה שאלה לפי שאין נשאלין על נדר שאינו נדר כגון זה שמופר במקצת הוי נדר ואין נדר: **כשהוא אומר.** למעלה הימנו כי החרים לה (ב) הוי בשותק וכו': **בשותק ע"מ למיקט.** וכתיב בהוא קרא והקים את כל נדריה דשוב אינו יכול להפר: **קראי יתירי כתיבי.** מדכתיב החרש יחריש כמה פעמים ש"מ (ג) בשותק ע"מ למיקט אינו מפר. ע"א קראי כתיבי החרש יחריש וכי החרים הרי ג' חד בשותק ע"מ לקיים וחד ע"מ למיקט וחד בסתם: **יודע אני שיש נדר.** ששמע באשתו שנדרה ולא הפר לה ואמר לאחר מכן יודע אני שיש נדר שאשה נודרת אסורה במה שנדרה: **אבל איני יודע שיש מפירין.** לאפשר בתקנה לכך לא הפרתי לה: **יפר.** דכיון דלא הוה ידע שיש מפירין מאי ה"ל למיעבד נעשה כמי שלא שמע: **אבל איני יודע שזה נדר.** משום וצריך לבטלו: **ר"מ אומר לא יפר.** דכיון דידע דנדרה יש מפירין כשמיעה בעלמא דמי ואינני ליה למפר מעיקרא: **וחכ"א יפר.** עכשיו דכיון דלא ידע מתחלה דהאי נדר צריך הפרה כמי ששמע עכשיו דמי ולא לכתחלה:

הדרן עלך נערה המאורסה

ואלו נדרים שהוא מפר דברים שיש בהן ענוי נפש. כדכתיב לענות נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו (במדבר ל):

אמר

שהשתיקה מקיימת. כל ששתק כל יום שמיעה: **קיים בלבו קיים.** שאין צריך להוציא בשפתיו: **הפר בלבו אינו מופר עד שיוציא בשפתיו.** ונראה בעיני דילפינן לה משתיקה דיום שמעו שהיא מקיימת דטעמא מאי משום דכיון שעבר יום שמיעה ולא הפר גלי אדעתיה שהוא רוצה בקיומו של נדר אלמא כל שבלבו לקיימו סגי אלא דיהיב ליה רחמנא כל ההוא יומא להפרה משום דעד דערבא שמשא לא מוכח מידי שיהא רוצה לקיים דדלמא בתר הכי מפר לה כיון דבתר דעתיה בלחוד חזלינן. ומינה דכל שקיים בלבו קיים לאלתר דהוה ליה כאילו עבר יום שמיעה. וכי אמרינן הכא הפר בלבו אין הפר דווקא דלא אמר לה טלי אכלי אבל היכא דאמר לה הכי סגי וכדכתיבנא לעיל (דף עד.): **קיים אין יכול להפר הפר אין יכול לקיים.** להא מילתא לא חמירא הקמה מהפרה ולא הפרה מהקמה ולאו משום חומר נקטינהו אלא כיון דאשמעינן דיני הקמה והפרה מני הא נמי בהדייהו: **מאי לאו בשותק על מנת למיקט.** ואפ"ה קתני שהשתיקה מקיימת כל שעבר יום שמיעה: **לא בשותק על מנת לקיים.** היכא הנדר מקויים מעתה: **חומר בהפר מנלן.** לאו דווקא מנלן דהא לא בעי אלא מאי ניהו אותו חומר של הפרה: **נשאלין על ההקם.** שאם הקים יכול לישאל עליו בשאתו יום שמיעה ויכול להפר בו ביום: **ואין נשאלין על ההפר.** שאם הפר שוב אינו יכול לישאל לבטל אותה ההפרה: **כשהוא אומר כי החרים לה הרי בשותק ע"מ לקיים.** ע"מ לקיים לאח"ז שדעתו שיתקיים כשיעבור יום שמיעה אבל אין דעתו שיהא מקויים בשתיקה זו דאי הכי היכי מצי מפר בכל יום שמיעה ולא דמי הא שותק ע"מ לקיים דהכא להנהו שותק על מנת לקיים דלעיל: **קראי יתירי כתיבי.** תלתא קראי כתיבי החרש יחריש תרי כי החרים לה הא תלתא: **מביא רבא נדרה עם חשכה וכו'.** אע"ג דאתותב מדא זמנא מותבינן עליה תו וא"מ דאי משכחינן פירוקא בההיא דלעיל אכתי הויא הך תיובתיה: **שאם לא הפר וחשכה אין יכול להפר.** טעמא יהיב למאי דמפירין בשבת אפילו אלא לצורך השבת לפי שהשעה עוברת כדפרישית לעיל (דף עו:): **ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקט.** דאי אמר בשותק ע"מ למיקט מצי מפר לפי שאותה הקמה לא היתה על דעת שיתקיים הנדר כ"ש דאי הוו אמרי רבנן דאינו מפר נדרים שאינן לצורך השבת דהוה מצי להפר משחשכה דהא מאי דשתיק בשבת לאו משום קיום אלא אפילו להפר ביום ששמעתי לא הייתי יודע שהבעל יכול להפר נדרי אשתו: **מביא רב אשי שיש נדרים.** שנדרים אשתי הוו נדרים: **אבל איני יודע שיש מפירין.** יום שמיעה אבל עד השתא לא דלא מיקרי יום שמיעה אלא כשיודע דיני ההפרה: **אבל איני יודע שזה נדר.** שזה מן הנדרים שהבעל מפר: **ר"מ אומר לא יפר.** אחר יום שמיעה דכיון שיודע הוא שהבעל מפר נדרי אשתו מקרי יום שמיעה: **וחכמים אומרים יפר.** דכיון שלא ידע הפרת נדר זה לא מיקרי יום שמיעה. ואם תאמר דשותק ע"מ למיקט מפר אמאי אומר ר"מ לא יפר דהא איהו לא שתק אלא משום שלא היה יודע שיהא יכול להפר וליהוי כשותק ע"מ למיקט וע"כ לא פליגי רבנן עליה דר"מ אלא משום דסבירא להו דלא הויא שמיעה אבל מי הויא שמיעה מודו ליה דלא יפר אלא ודאי משמע דשותק ע"מ למיקט לא מצי מפר. הלכך נקטינן דשותק ע"מ למיקט כשתק ולא מצי מפר אלא ביום שמיעה בלבד ושותק על מנת לקיים לאלתר שוב אינו יכול להפר ואפילו בו ביום:

הדרן עלך נערה המאורסה

ואלו נדרים שהוא מפר. שהבעל מפר וכן האב מפר לבתו: **שיש בהן ענוי נפש.** מפרש בגמ' [ע"ב] דה"ה דמפר נמי דברים שבינו לביניה אלא דנקט הני לפי שהוא (קובר) מפר אותן לגמרי בין לעצמו בין לאחרים מה שאין כן בדברים שבינו לביניה שאין מפר לאחרים אלא לעצמו: **אם אריחך אם לא אריחך.** בגמ' [ע"ב] מפרש היכי קאמרה: **אם אתקשט אם לא אתקשט.** קשוט הפנים כגון כחול ופקום דבהא הוא דסבירא להו לרבנן דמפר משום נדרי ענוי נפש אבל קשוט של מטה אפי' רבנן מודו לרבי יוסי דאין אלו נדרי ענוי נפש אלא דברים שבינו לביניה. והכי נמי מוכח בגמ' דבקשוט הפנים אמרי' דקאמר [פ:] דכוותיה דקתני אלא אתקשט בגפט לכלוך הוא ואמר נמי מאן שמעת ליה דכחול ופקום דברים שבינו לביניה הוי רבי יוסי כלומר דאילו לרבנן נדרי ענוי נפש הוו והיינו מתני' אבל קשוט שלמטה מדברים שבינו לביניה הוי והכי איתא בהדיא בפ' המדיר (כתובות עא.) גבי בעניות שלא נתן קנצה:

אמר

ממש, ועליל כי [משני בשותק אמש הוה מצי] בשביל בשותק ע"מ לקיים לאחר זמן ועדיין לא קיים בלבו, אלא תלמודא מרמיזן הדבר מענין קיום אלא קיימו תחלה: ולזקים בשותק ע"מ לקיים. אבריתא מקשה דמגליה לרבנן שותק ע"מ למיקט: קראי יתירי בתיבי. טוענת, הקמה ממש מאישה יקימנו, והחרש יחריש, כי החרים לה, אד בשותק לקיים, ואד בשתק, אד למיקט: מתיב רבא. אע"ג דאיתותב כבר, מיתא לאתויי כל הני: אמאי. אינו יכול להפר משחשיכה, מיהוי שתיקה שבת כשותק ע"מ למיקט, דהא דלא שרינן הפרה בשבת משום שאינו רואה לזלזל בשבת כשותק ע"מ למיקט: יודע אני שיש נדרי'. הנדר שנדרה שהוא נדר גמור: אבל איני יודע שיש מפירי'. שבידי להפר נדר עינוי נפש: אבל איני יודע שזה נדר. פי' שזה נדר שנדרה על עינוי נפש: ר"מ או' לא יפר. אחר ימים כשידוע לו שהנדר על עינוי נפש, דלא קיימן ביום שמעו דאילו והוא יודע שיש מפירי': וחכמ' או' יפר. דשפיר הוי ביום שמעו מיון דלא ידע שהיה נדר [על עינוי נפש]: ואמאי תהוי כשותק ע"מ לפיקט. ואמאי א' ר"מ לא יפר, אלא ש"מ דשותק ע"מ למיקט הוי שתיקה, ורבנן לא פליגי אלא מטו' דלא הוי שמיעה כלל. וה"ר אליעזר לא פירש כן, ופירושו מגומגם בין הכא ולקמן פ' בתרא (פז:): הדרן עלך נערה המאורשה

ואלו נדרים שהוא מיפר. בין אב בין בעל: שיש בהן ענוי נפש. (כדקתני) כדכתיב וכל שבועת איסר לענות נפש: אם ארחיץ. מפרש בגמ' מאי קאמר:

מסורת הש"ס

א) לעיל סט., ב) לעיל עו:, ג) לקמן פז:, ד) כתובות עא.,

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ר יוחנן נ"ב עי' לעיל דף סט: (ב) רש"י ד"ה כשהוא אומר וכו' לה הרי כשותק: (ג) ד"ה קראי יתירי וכו' דבשותק ע"מ למיקט נמי קאמר קרא אלמא בשותק ע"מ למיקט אינו מיפר:

מוסף רש"י

שאם לא הפר וחשכה אינו יכול להפר. משתחשך שאין הפרת נדרים אלא אותו יום שנדרה, ומשחשכה כבר נגנב יום אחר (לעיל עו:): יודע אני שיש נדרים. שאדם יכול לנדור, אבל איני יודע שיש מפירין. שסוס אדם נעולם יכול להפר נדר, ואחר כן נודע לו שהפרה מועלת, יפר. לה לאחר זמן כשנודע שיכול להפר, דכיון דלא היה יודע שיכול להפר בעינקרא, לא קיימן ביום שמעו אלא השתא באותו יום שנודע לו שיכול להפר לה (לקמן פז:). יודע אני שיש מפירין. שהפרה מועלת לנדר, אבל איני יודע שזה נדר. גמור, ונמנע ולא הפר בו ביום, ר"מ אומר לא יפר. לאחר זמן לכשנודע לו שנדר הוא וצריך הפרה, דהואיל והוא ידע בעיר הפרה ולא הפר פושע הוא, מ"מ אי נדר הוא שפיר עביד דמפר, אי לאו נדר הוא מאי איכפת ליה מאי להפר, ואיכא מצלת שמיעה בכל שמיעה, וחכמים אומרים יפר. הואיל ולא הזכיר הדבר, ואע"ג דאיכא מצלת שמיעה אינה בכל שמיעה. חכמים דמתמיתין היינו ר' יהודה (שם).

הדרן עלך נערה המאורסה

אם ארחיץ ואם לא ארחיץ. (לקמן) מפרש לה דאמרה מיאסר הנאת רחיצה עלי אם ארחץ, ובשבוע שלא ארחץ, וכן אם אתקשט. מיאסר הנאת קישוט עלי אם בשמים אתקשט עד זמן פלוני, אם לא אתקשט. שבועה שלא אתקשט (כתובות עא.). אם אתקשט. קישוט של אותו מקום, דהיינו גילוח שער (ראש"י בשמו).

פירוש הרא"ש

ואלו נדרים שהוא מפר. אב או בעל: שיש בהן ענוי נפש. דכתיב כל נדר וכל שבועת איסר לענות נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו והוא הדין לאב כדדרים בספרי בין אים לאשתו בין אב לבתו מקים אב לבעל מה בעל אינו מפר אלא נדרי ענוי נפש אף אב אינו מפר אלא נדרי ענוי נפש. **אם ארחיץ אם לא ארחיץ.** בגמ' מפרש היכי קאמרה:

עין משפט נר מצוה

ע א מי' פי"ב מהלכות נדרים הל' יח סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כח:

עא ב ג מי' סה פי"ג הל' יט סמג סה טוש"ע סה סעי' לח וסעיף מא:

[ד] מי' סה הל' כ טוש"ע סה סעיף מט:

עב ה מי' סה פי"ב הל' יח סמג סה טוש"ע סה סעיף כח:

א ו מי' פי"ב מהל' נדרים הל' ח סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף נה:

ב ז מי' סה הל' ה טוש"ע סה סעיף נט:

תורה אור השלם

ו. וְאִם הֲחָרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל יוֹם וְהֵקִים אֶת כָּל נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי הֶחֱרִשׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ:

במדבר ל טו

גליון הש"ס

גמ' קיים בלבו קיים. עיין לקמן דף פו ע"ב בהר"ן ד"ש למימרא: בהר"ן ד"ה **הפר** כו' ומינה דכל שקיים בלבו. ק"ל הא קיי"ל דלף דדברים שבלב לא הוו דברים מ"מ היכא דמוכח ונגלי לכל הוי דברים ההיא דמבריחת וכדומה א"כ מה לחיה דבשתק כל יום השמיעה דלמו דין דמוכח שהוא ריצה בקיומו של נדר ונגלי לנו כוונתו מש"ה הוי קיום אבל בקיים בלבו שאינו נגלי לכל הוי כלל דברים שבלב דלא מהני ועי"ג: בהר"ן ד"ה נשאלין. באותו יום שפיעה. וכ"כ תוס' כתובות דף עא ע"ב ד"ה אבל הכא:

תוספות

הפר בלבו אינו מופר. שהגריסו חכמים שיוציא הפרה בפה. וקשה לדעת (עז:) תני דב"ה אי' מבטל בלבו, ולמאי דפרישי' לעיל (סה ד"ה וכ"ה) דמיירי באומר לה עלי ואכלי ניחא: **קיים אינו יכול להפר.** תמו' דכתי' (במדבר ל) אישה יקימנו כיון שקיימנו מקויים: **הפר אינו יכול לקיים.** שכבר בטל. והך סיפא שוה בין בהקמה בין בהפרה, ואגב גרדא דלעיל נקטיה: והחרישה לה ביום שמעו בשותק ע"מ לקיים הכתוב מדבר. תימה למורי רבנו שמשון נ"ע, דהכא משמע דשותק ע"מ לקיים הוא שתיקה גרידא ולא קיים בלבו, ולעיל פרק הייני קיים בלבו, ור"ש [לומר] לעיל דשני בשותק ע"מ לקיים ס"ד שתיקן שקיים בלבו, ולכן פריך הייני [קיים בלבו], אבל שותק ע"מ לקיים דהכא היינו שותק

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש. מפרש בגמ' [פפ.] דלר' יוסי נדרי ענוי נפש הוא דלא חיין אכל דברים שביום לבינה חיין: **ואלו הן נדרי ענוי נפש.** מסקנא דמילתיה דרבי יוסי היא: **יביא לה ממדינה אחרת.** דכיון דמותרת לאכול מפירות מדינה אחרת אין זה ענוי נפש: **ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו.** שחנווני זה מקיפו ולא ימצא אחר שיהא מקיפו ופעמים שאין לו מעות ונמצאת היא מתענה הלכך יפר. ומסתברא דלר' יוסי נמי בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה יפר דלא גרעה מדינתה מחנווני המקיפו וכי קתני יביא לה ממדינה אחרת בשלא נדרה מפירות מדינתה: **דברי רבי יוסי.** דגמרא [פפ.] מפרש למה לי כיון דברים מילתיה תנא אמר ר' יוסי: **גמ' כי מגרש לה חיילי.** ומתסרא בהו אע"פ שחזר ונשאה: **והתנן רבי יוחנן בן נורי אומר יפר.** מתניתין היא בהאי פרקא[ה] וקתני רישא קונם שאני עושה על פיך אינו צריך להפר דהא משעבדא ליה ואלמוה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיענו קונם ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שאם לא יפר יחול הנדר כשיגרשנו ותהא אסורה לחזור לו שמא יהנה ממנה ומש"ה יפר. אלמא כי מפר לה מעיקרא אפי' בתר גירושין לא חייל נדרה ואע"ג דמעשה ידיה מדברים שביום לבינה הוא: **בין לעצמו.** מהיות הפרה דיליה בין שהיא רשויה לעצמו של מפר: **בין לאחרים.** אפילו גרשה ונשאת לאחר: **אבל אין בהם ענוי נפש אלא דברי שביום לבינה לעצמו מפר לאחרי' אינו מפר.** דכיון שנשאת לאחר בטלה לה הפרה דיליה וחייל נדרה והמי קתני ואלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו בין לאחרים דכיון דתני מפר סתמא הפרה עולמית משמע: **היכי קאמרה.** דלשון קונם לא שייך אם: **אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה לפרה לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם עלה.** דמדלא תני כגון שנדרה ברחיצה עצמה אלמא ברחיצה ליכא ענוי וכיון דליכא ענוי למה לה הפרה. ומדאמרינן האי ליתנא דלמה לה הפרה ואמרי' נמי לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עלה משמע דכל אימת דלא רחצה לא מתסרי עלה פירות ולא חיישינן שמא תרחץ ואיכא למידק דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (דף יד:) קונם עיני בשיבה היום אם אישן למחר אל ישן היום חיישינן שמא ישן למחר דבתנאיה לא מזדהר וה"ג אית לן למימס דלמא רחצה ותתסר מהשתא בפירי לאו קושיא היא דאי אמרה בהדיא קונם פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ ה"נ אכל כיון שתלתה נדרה באם אין במשמע שתמול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה: **ועוד בהא לימא רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואתסרו פירות עולם עלה.** לאו דינא דר' יוסי קא קשיא ליה דהיכי נקשי לרבי יוסי אמאי לא יפר דלמא רחצה דהא איכא אקשינן לתנא קמא לא תרחץ ולא לתסרון פירות עולם עלה אלא לישנא קשיא ליה דקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש דמשמע דלא פליג אמאי דחיים ת"ק דלמא רחצה אלא דקאמר דאפי' הכי אין אלו נדרי ענוי נפש והא ודאי קשיא דכיון דקמודה דלמא רחצה אעיקר נדרה הא אית בה עינוי נפש ואם איתא דלא מודה ליה דלמא רחצה הוה לן למימר אין יכול להפר משום נדרי ענוי נפש: ואלא

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש ואלו הן נדרי ענוי נפש [א]אמרה קונם פירות העולם עלי הרי זה יכול להפר פירות מדינה זו עלי יביא לה ממדינה אחרת פירות חנווני זה עלי אינו יכול להפר ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי: **גמ'** נדרי ענוי נפש הוא דמפר שאין בהן ענוי נפש אינו מפר והא תניא [ב]בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה [ג]אמרי הלין והלין מפר מיהו ענוי נפש מפר לעולם אבל אין בהן ענוי נפש כדאיתה תחותיה הויא הפרה מכי מגרש לה חייל עלה נדרה בדברים שבינו לבינה שאין בהן ענוי נפש אבל יש בהן ענוי נפש לא חייל עליה נדרה ודברים שאין בהן ענוי נפש כי מגרש לה חיילא עלה והא תנן [ד]ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לו אלמא כי מגרש לה ומפר לה מעיקרא הויא הפרה אמרי הלין והלין הויא הפרה [ה]אלא נדרי ענוי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים אין בהן ענוי נפש לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים נדרים שיש בהן ענוי נפש: אם ארחץ: היכי קאמר אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם [ו] אלו עלה ועוד בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואיתסרו פירות עולם עלה ואלא

אמר רבי יוסי וכו'. ובגמרא[ג] מפרש דאין ענוי נפש אלא כגון קונם שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין וכדגרסינן במסכת כתובות בפרק המדיר[ד] לרבי יוסי ולרבנן דברים שאין בהן ענוי נפש כגון שנדרה שלא לאכול עמו בקערה דהיינו דברים שביום לבינה בגמרא מפרש היאך מפירן בעל: **פירות מדינה זו עלי.** בקונם. מפורש בברייתא דרבי חייא[ד] אם יש לו חלק בהן זהו ענוי נפש אין לו חלק בהן אין אלו ענוי נפש ויביא לה ממדינה אחרת: **ואם לא היתה פרנסתו.** שלא בעל אלא הימנו שהחנווני הזה מעלה לו מזונות הרי זה יפר דברי ר' יוסי דהיינו ענוי נפש: **גמ'** מדקתני ואלו נדרים שמפר וקמפרש בהו ענוי נפש מכלל דשאין ענוי נפש כגון דברים שביום לבינה אינו מיפר: **והתניא.** בספרי בין איש לאשתו בין אב לבתו בנעוריה מה מ"ל אם לנדרים שיש בהן ענוי נפש הרי כבר נאמר לענות נפש אלא מלמד שהבעל מפר בנדרים שבינו לבינה: **אמרי.** הני והני בין נדרי ענוי נפש בין שבינו לבינה מפר: **מיהו נדרי ענוי נפש מפר לעולם.** אפילו לאחר שאלא מתחתיו שתגרש או תתאלמן וה"ק מתני' אלו נדרים שהוא מפר לעולם: (ג)**כי מגרש לה או שתאלמן.** דנפקא מרשותיה: **חייל עלה.** בנדרים שבינו לבינה אבל יש בהן כו'. הש"ס הוא דקא פשיט למילתא: **ומי מצית אמרת דברים שאין בהן ענוי נפש כי מגרש לה דחיילי עלה והתנן.** במתני' קונם שאני עושה לפיך יהא עלי כל מה שאני עושה להנאת פיך יהא עלי כקרבן: **ר' יוחנן בן נורי אומר יפר דשמא יגרשנה ותהא אסורה לו.** דבמה שנדרה השתא אין בדבריה כלום דאינה יכולה לאסור עליו מה שתקנו לו חכמים ממנה אבל אם יגרשנה מיד חל הנדר ותהא אסורה לחזור לו שהיא מודרת הנאה ממנו והיינו דברים שבינו לבינה וקא"ר יוחנן בן נורי יפר אלמא כי מפר והדר מגרש לה תו לא חייל עלה נדר: **אמרי הלין והלין.** בין יש בהן ענוי נפש ובין אין בהן ענוי נפש הוא להו הפרה לעולם אפי' לאחר שתתגרש אלא דנדרי ענוי נפש מופרין לעולם בין לעצמו בין לאחרים בין יגרשנה ויחזירנה בין שתנשא לאחרים: **לעצמו מפר.** כשיגרשנה ויחזירנה אבל ניסת לאחרים חיילי עלה: וקא מהדר אליבא דרבנן היכי קתני דאמרה אם אחרץ: **אילימא דאמרה קונם פירות וכו' למה לי הפרה.** דכיון דלא אמרה קונם פירות עלי סתם אלא תליא נדרה (ג) בהנאה אמאי מצי מפר והא אפשר דלא הוי ענוי נפש דלא תרחץ ולא תתסר בפירות. והשתא לא ס"ל דרחיצה עצמה הוי ענוי נפש: **ועוד.** אי דקאמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש כלל והא ודאי נדרי ענוי נפש הן: אלא

מגרש לה תו לא חייל עלה נדר: **אמרי הלין והלין.** בין יש בהן ענוי נפש ובין אין בהן ענוי נפש הוא להו הפרה לעולם אפי' לאחר שתתגרש אלא דנדרי ענוי נפש מופרין לעולם בין לעצמו בין לאחרים בין יגרשנה ויחזירנה בין שתנשא לאחרים חיילי עלה: וקא מהדר אליבא דרבנן היכי קתני דאמרה אם אחרץ: **אילימא דאמרה קונם פירות וכו' למה לי הפרה.** דכיון דלא אמרה קונם פירות עלי סתם אלא תליא נדרה (ג) בהנאה אמאי מצי מפר והא אפשר דלא הוי ענוי נפש דלא תרחץ ולא תתסר בפירות. והשתא לא ס"ל דרחיצה עצמה הוי ענוי נפש: **ועוד.** אי דקאמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש כלל והא ודאי נדרי ענוי נפש הן: אלא

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פי"ב מהל' נדרים הל' ז סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ס:

ד ב ג מיי' שם הל' כ ג טוש"ע שם סעי' נה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא ליתסרן פירות עולם עלה כנ"ל ומיהא אלו נמתקה: (ב) רש"י ד"ה מכי מגרש לה וכו' חייל עלה נדרא בנדרי כנ"ל והד"ל: (ג) ד"ה אילימא וכו' תליא נדרה בהנאת רחיצה אמאי מצי:

תוספות

[אמר] ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש. בגמרא מפרש: מ"מד שהבעל מפר דברים שבינו לבינה. אם נדרה שלא לשמשו: מפר לעולם. גם כי תתגרש [וה"ק] אלו נדרים שהוא מפר [לה] הפרת עולם נדרים שיש בהן ענוי נפש: ר' יוחנן בן נורי אפר. מתני' היא בהאי פירקא (דף פפ.) שנודרת קונם שאני עושה לפיך יפר אם לא יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור שיחול הנדר דכל כמה שהיא תחתיו לא חל הנדר דאלומי אלמוה לשעבוד דבעל אלמא כי מפר לה מעיקרא הויא הפרה אחר הגירושין: **אלא** נדרי ענוי נפש מפר בין לעצמו. שהיא תחתיו בין לאחרים אחר שתתגרש ונשאת לאחרים אבל דברים שבינו לבינה לעצמו מפר לאחרים אינו מפר כלומר כל מה דשייך לעצמו הוי הפרתו הפרה בין כשהיא תחתיו ובין כשגירשה דאלמי הוי שפיר ביון לבינה כל כמה דלא נישאת לאחר הלכך הוי הפרתו הפרה כשמחזירה: לאחרים אינו מפר כשניסת לאחר חל הנדר דהכי משמע קרא בין אים לאשתו בעוד האים עם אשתו וגם כשגירשה הוי שפיר בין אים לאשתו שאם יחזירנה יהיה ביון לבינה שמותר הוא להחזירה הלכך אינו חל כלל אחר שגירשה ופע"ג שמן הדין היה לו לומר שיחול אחר הגירושין ויתבטל כשיחזירנה זה לא מצינו שאחר שחל שיחזור ויתבטל אבל אחר שניסת לאחר חו לא הוי ביון לבינה שאסור הוא להחזירה: היכי קאמרה. ה"ל למימר קונם רחילה עלי: **אילימא דאמרה קונם פירות עלי אם ארחץ.** דמדקתני תנא שנדרה כך מפירות אם תרחץ ולא קתני שנדרה ברחילה ש"מ דאי לאו דתניה כפירות נדר ברחילה נופה לאו עינוי נפש הוא וא"כ לא תרחץ ועוד בהא לימא רבי יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואיתסרו [ולא ליתסרו] פירות עלה וקשה דמעיקרא פריך לת"ק לא תרחץ [ולא ליתסרו פירות עלה] והשתא פריך איפכא וי"ל דמשמע ליה מדלא קתני רבי יוסי אומר לא יפר וקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש לאוריה לך דבהאי נדר דאיירינן אפי' אם תעביר התנאי אין בנדר ענוי נפש והכ"מ פי' דהש"ס סמיך אאם אתקשט דמתרלינן לה בהא דאמרה קונם פירות [אם אתקשט דאם לא תתקשט] קרי לה מנוולתא דה"ל אמר פרק המדיר (דף עא:) דהיכא דתלתה לקישוט בשמים המנה דהיכי תעביר לא תתקשט ולא תיאסר קרו לה מנוולתא הלכך נדר דקישוט הוי נדר דעיניי נפש:

מסורת הש"ס

א) לקמן פה., ב) עי' לקמן פפ:], ג) [דף עא.], ד) [תוספתא פ"ז ה"ג], ה) לקמן פה., ו) ל"ל שחל,

---

תורה אור השלם

1. אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ:
במדבר ל יז

מוסף רש"י

אין אלו נדרי ענוי נפש. ואין הבעל מיפר, דלענות נפש כתיב (בחובות עא.). יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לו. לחזור לו, דאותה מלאכה עשוה אחר הגירושין כשתנשא בראשונה אסור באותה מלאכה ובכל מעשה ידיה מגירושין ואילך, וקסבר אדם אוסר דבר שלא בא לעולם, כגון מעשה ידיה שעתידה לעשות לכשתנשא לעולם אחר גירושין אע"פ שלא בא לרשותו בעת שבא לעולם דהא מגורשת היא לכשבאה ברשותו שתנשא לו שיהא אסור (לקמן פה.).

פירוש הרא"ש

אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. שהיא מתמיעו על שיריוח ויפרע לו: גמ' מ"מד שהבעל מפר דברים שבינו לבינה. ה"ר נמי אב והאי דנקט בעל משום דגבי בעל כתיב לענות נפש ומהכא קא מדקה אף דברים שבינו לבינה כגון שנדרה שלא לשמשו או שאר דברים שגורמים שיהא בינו לבינה: כי מגרש לה חייל עלה נדרא. דהכי משמע ליה השתא ליתנא דקרא בין אים לאשתו דוקא כל זמן שהיא אשתו: רבי יוחנן אמר יפר. אע"ג דהשתא לא מצי אסרה עליה דבעל מעשה ידיה משום דמשעבדא ליה: שמא יגרשנה. ופקע שעבודיה ויחול הנדר ולא יוכל להחזירה הלכך מפר לה ומיקרי שפיר דברים שבינו לבינה כיון לאשתו היא השתא וכשיחזירנה יהיו דברים שבינו לבינה אלמא כי מפר לה השתא הוי הפרה לעולם: אלא נדרי ענוי נפש מפר בין לעצמו בין לאחרים. אין בהן ענוי נפש לעצמו מפר. כלומר כל מה דשייך לעצמו הוי הפרתו הפרה כל זמן שהיא תחתיו ובין אם גרשה בין לאחרים אם תתגרש ומנשא לאחר: אין בהן ענוי נפש לעצמו מפר. כלומר כל מה דשייך לעצמו הוי הפרתו הפרה כל זמן שהיא תחתיו ובין אם גרשה

והמחזירה הלכך אם גירשה כל זמן שהיא רחוקה לשוב אליו לא חל הנדר אבל אם נשאת לאחר חל הנדר דלא מסתבר למימר שיחול הנדר מיד אחר שגרשה ואם יחזירנה פקע הנדר דלא מצינו נדר ו)(שלא) פקע מסיילא: **אמר לה הפרה לא תרחץ ולא לייתסרון.** מדקאמרת שאמרה קונם פירות עלי ולא אמרה קונם רחיצה עלי אם אחרץ אלמא לא תסבה לרחיצה עניי נפש ג"כ למה יפר לא תענוי על תענוי ולא יאסרו פירות עלה: ועוד [בהא] לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דלמא רחצה ואתסרא פירות עולם עלה. אע"ג דפריך לרבנן דלא מצי בעל מפר כיון דהשתא לא הוי ענוי נפש מ"מ פריך שפיר השתא אלישנא דקאמר ר' יוסי כיון דאמרה פירות עולם עלה אם אחרץ לא הל"ל אין אלו נדרי ענוי נפש כיון שיכולין לנא לדי ענוי נפש אע"ג דהשתא לא מצי מפר משום הך תשבא והוה ליה למימר ר' יוסי אומר לא יפר:

מסורת הש"ס

(א) עי' תוספות כתובות עח. ד"ה ר' יוסי], (ב) [פט:], ג) נ"א ומקן מקקינן לעיל היכא דליכא עיונו נפש כתנאי אין מיפר לה, ד) שיך לע"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואלא דאמרה ור"ש ואהכי הל"ת: (ב) ד"ה מי הכי וכו' דנדרה בהיתה ולר' יוסי וכו' לגיוול אדרחיצה ליכא עונו נפש: (ג) ד"ה ליתני וכו' ובתנאי שעוברת עוברת על הנדר וכיון דאי אפשר וכו' עונו נפש הוא"ל וגיוול לא הוי עונו נפש לר' יוסי אמאי קנסינ לה בלשון נדרי עונו נפש כ"ל ומיבעי הוא לה נמתק: (ד) ד"ה אלא לעולם וכו' ומתניתין דהכא בהכי עסקינן וכו' רחיצה עלה דליכא אלא גיוול וכו' ליתני תנאי זה אין בו ענוי נפש כיון דקתמר לר' יוסי דגיוול רחיצה וכו' בלשון נדר והייט וכו' לאוקמה נמי בתירוץ זה דאמרה הכי קונס פירות וכו' דשבקה לההיא אוקמתא ואיירי בהנאה כל"ל:

פירוש הרא"ש

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחיץ. וס"ל דשמא דרחיצה הוי ענוי ופעם אחת יכולה לרחוץ בהיתר ומאי והלאה תאסר ברחיצה לעולם הלכך מפר לה לאחר לרבנן דאמרי לקמן דבעל מפר אע"פ שלא חל הנדר ור' נתן דאמר אינו מפר עד שיחול הנדר תרחץ ותאסר ואח"כ יתיר לה ור' יוסי סבר אפשר דלא רחצה ולגיוול לא חייש דמגיעת רחיצה לא הוי ענוי נפש: **אי הכי ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש.** דהוה משמע בו ענוי נפש כתנאה ומ"ה מפר ומדלא תני הכי משמע דלרבנן אפי' ליכא ענוי נפש בתנאי כיון דבנדר איכא ענוי נפש מלי מפר וקאמר ליה ר' יוסי בנדר נתי ליכא ענוי נפש דרחיצה לא חשיב ענוי ג)(ולמאי דמסקינן לעיל רפסר לא איכא ענוי בתנאי זה אין בו ענוי נפש כיון דבנדר איכא ענוי נפש מצי מפר והא לא שמעינהו דאמרי הכי הלכך הוי ליה למיתני תנאי זה בו' דמשמע מינה דלא מצי מפר אליבא דרבנן אלא היכא דאיכא בתנאה ענוי נפש: **אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי [לעולם]** אם ארחיץ היום. דהשתא בתנאי דהיינו רמיגת היום ליכא ענוי נפש אלא גיוול דקרו לה מנוולתא כדאמרינן בפרק המדיר (כתובות עח:) כגון דתליגיהו לקישוטיה בתשמיש המטה דאמרה הנאת רחיצה עלי אם אתקשט ופריך לא אתקשט ולא תאסר ומסני ג"כ קרו לה מנוולתא אלמא לר' יוסי אע"ג דקישוטו לא הוי דברים שבינו לבינה אליבא דרב היכא דתליגיהו לתשמיש המטה בקישוטו כיון דמגיעת קישוטו הוי גיוול אלי מפר ה"ל לרבנן כיון דתליגיהו לרחיצה עולם דהוי גיוול אלי מפר ור' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא אלי מיפר. ואי אפשר לומר כן דהא בפרק המדיר מוכח מהכא דלר' יוסי לא חשיבא רחיצה עולם ענוי ועוד דאמרי ליקמי דיקמי מעיקרא בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש אם תרחץ ועוד דלקמן קאמר דשבועה שלא תרחץ לעולם לא הוי ענוי נפש ואין לפרש דלקמן קאמר שבועה שלא תרחץ היום דל"ל לרבנן הוי רחיצת היום ענוי נפש והדרא קושיא לדוכתא ליתני ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש כי היכי דלא תטעי במילתיה דרבנן ועוד מדפריך לקמן דר' יוסי אלמא דר' יוסי סבר דאפילו ברחיצת עולם ליכא ענוי הלכך גרס לר' יוסי סבר לא שמיה גיוול ואחרחיצת עולם קאי והרב ר' אליעזר מייאס גירסת הספרים ור' יוסי לא מיבעיא גיוול דחד יומא דלא הוי גיוול אלא אפי' אמרה אם תרחץ היום תאסר לעולם נדר זה אין בו ענוי נפש ולהכי לא קאמר תנאי זה אין בו ענוי נפש:

ד) **אם לא ארחיץ היום** דכי. נ"ל זה שון אמרה שאל עלה איסור רחיצה:

ה א ב מי' פי"ב מהלכו' נדרים הל' [ד] ה סמנ לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף נט:

תוספות

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחיץ. פעם אחת דפעם ראשונה יכולה לרחוץ בהיתר: **מיתסרא רחיצה עלה.** ועוני נפש הוא דמהשתא סבר דרחיצה הוי ענוי נפש דמתחילה נמי דקאמר לא תרחץ מפרש' למתניתין דתלה רחיצה בפירות דאי לאו הכי לא הוי ענוי: **לא הרחיץ אית לה גיוול.** כלומר ענוי נפש הוא ור' יוסי סבר אפשר דלא רחצה ואיתסרא דלא כלל גם אם רחצה פעם אחת ומיתסרא (בכלל) [בכל] רחיצה לגיוול כהאי לא חייש דרחיצה לא הוי ענוי: **ולתני הכי רבי יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש.** כיון שיש ענוי נפש בקיום התנאי שגם קודם שעברה התנאי היא ממנעת מרחיצה כדי שלא יחול עליה איסור רחיצה הלכך היה לו לתזכיר התנאי [ולא הנדר] או לא היה לו לומר רק ר' יוסי אומר לא יפר: **אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחיץ היום.** לרבנן גם מניעה מלרחוץ היום ענוי הוא ומיפר: ור' יוסי גיוול דחד יומא לא שמיה גיוול. משמע דמגיעות יום ל' הוא דלא הוי ענוי אבל במגיעת [עולם] הוי ענוי ולא יתכן דבפרק המדיר מוכח מיניה דלר' יוסי אמרי' רחיצה אין בה ענוי ותו דלקמן פריך ממילתא דהכא דלר' יוסי אמילתא דלקמן [גוף כולו] לר"ש דאיכא לעבר ומאי פריך האמרת רבי יוסי לא אמר אלא בחיצת יום אחד ואיתא דגרסי ורבי יוסי לגיוול לא חייש [כלל אפילו היכא] דמיתסרא לעולם ברחיצה לא הוי גיוול דקיים ליה להש"ס דברחיצה ליכא ענוי לרבי יוסי כלל מדקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש משמע שאפי' תעבור בתנאי אין ענוי נפש בנדר זה כלל והרב ר"א ממץ גרס ורבי יוסי גיוול דיומיה לא שמיה גיוול. כלומר לא חש התנא לאסור גיוול דיומיה לכך לא אמר אין בתנאי ענוי נפש שאין זה חידוש דבר פשוט הוא אלא גדולה מזאת השמיענו אין נדר יכול להיות של ענוי נפש:

עין משפט נר מצוה

(א) **אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחיץ היום** אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחיץ. וס"ל דרחיצה הוי ענוי ופעם אחת יכולה לרחוץ בהיתר ומאי והלאה תאסר ברחיצה לעולם הלכך מפר לה לאחר לרבנן דאמרי לקמן דבעל מפר אע"פ שלא חל הנדר ור' נתן דאמר אינו מפר עד שיחול הנדר תרחץ ותאסר ואח"כ יתיר לה ור' יוסי סבר אפשר דלא רחצה ולגיוול לא חייש דמגיעת רחיצה לא הוי ענוי נפש: **אי הכי ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש.** דהוה משמע בו ענוי נפש. דהוה משמע הא לרבנן איכא ענוי נפש כתנאה ומ"ה מפר ומדלא תני הכי משמע דלרבנן אפי' ליכא ענוי נפש בתנאי כיון דבנדר איכא ענוי נפש מלי מפר וקאמר ליה ר' יוסי בנדר נתי ליכא ענוי נפש דרחיצה לא חשיב ענוי נפש (ולמאי דמסקינן לעיל רפסר לא איכא ענוי בתנאה אין מקיימין ליה) והוה ליה למיתני תנאי זה אין בו ענוי נפש כיון דבנדר איכא ענוי נפש מצי מפר והא לא שמעינהו דאמרי הכי הלכך הוי ליה למיתני תנאי זה בו' דמשמע מינה דלא מצי מפר אליבא דרבנן אלא היכא דאיכא בתנאה ענוי נפש: **אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי [לעולם]** אם ארחיץ היום. דהשתא בתנאי דהיינו רמיגת היום ליכא ענוי נפש אלא גיוול דקרו לה מנוולתא כדאמרינן בפרק המדיר (כתובות עח:) כגון דתליגיהו לקישוטיה בתשמיש המטה דאמרה הנאת רחיצה עלי אם אתקשט ופריך לא אתקשט ולא תאסר ומסני ג"כ קרו לה מנוולתא אלמא לר' יוסי אע"ג דקישוטו לא הוי דברים שבינו לבינה אליבא דרב היכא דתליגיהו לתשמיש המטה בקישוטו כיון דמגיעת קישוטו הוי גיוול אלי מפר ה"ל לרבנן כיון דתליגיהו לרחיצת עולם דהוי גיוול דחד יומא לא אלי מפר. ואי אפשר לומר כן דהא בפרק המדיר מוכח מהכא דלר' יוסי לא חשיבא רחיצת עולם ענוי ועוד דאמרי ליקמי דיקמי מעיקרא בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש אם תרחץ ועוד דלקמן קאמר דשבועה שלא תרחץ לעולם לא הוי ענוי נפש ואין לפרש דלקמן קאמר שבועה שלא תרחץ היום דל"ל לרבנן הוי רחיצת היום ענוי נפש והדרא קושיא לדוכתא ליתני ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש כי היכי דלא תטעי במילתיה דרבנן ועוד מדפריך לקמן דר' יוסי אלמא דר' יוסי סבר דאפילו ברחיצת עולם ליכא ענוי הלכך גרס לר' יוסי סבר לא שמיה גיוול ואחרחיצת עולם קאי והרב ר' אליעזר מייאס גירסת הספרים ור' יוסי לא מיבעיא גיוול דחד יומא דלא הוי גיוול אלא אפי' אמרה אם תרחץ היום תאסר לעולם נדר זה אין בו ענוי נפש ולהכי לא קאמר תנאי זה אין בו ענוי נפש:

(ב) **אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחיץ.** פעם אחת שיאסרו לה לעולם כל הנאת רחיצה כגון ביחוד ופירכוס וסיכה שהן לרכי רחיצה ואף רחיצה עצמה: **ואהכי מיפר דהיכי תעביד כו'.** דקסברי רבנן דרחיצה היינו ענוי נפש: **ור"י סבר.** אפשר בלא רחיצה ולגיוול דרחיצה לא חייש ואהכי קאמר דאין אלו נדרי ענוי נפש: **אי הכי.** הואיל דאוקמת (ג) נדרה בהיתה לרבי יוסי דלא חייש לגיוול דרחיצה דליכא ענוי נפש: **ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש.** דהא כל הנדר הוה אינו אלא על תנאי (ג) בתנאי שעוברת עוברת על הנדר דאי אפשר בשום ענין להיות בו ענוי נפש (הואיל) דגיוול הוא לה ולא הוי ענוי נפש לר' יוסי ואמאי קנסיב לה בלשון ענוי נפש דקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש מכלל דר' יוסי סבר איכא ענוי נפש בהאי נדרא בתקלת: **אלא.** לעולם לרבי יוסי רחיצה נמי הוא ענוי נפש ומתניתין דהכא (ד) בהאי עסקינן כגון דאמרה אם ארחץ היום דהיינו טעמא דרבי יוסי דאמר אין אלו נדרי ענוי נפש דלא אפשר דלא אתיא לידי ענוי נפש דלא רחצה היום ולא מיתסרא הנאת רחיצה עלה וליכא אלא גיוול דיומיה דמכאן ואילך רחצה כל איתא דבעיא. והשתא ליכא למיפרך לר' יוסי ליתני תנאי זה דקאמר לר' יוסי גיוול רחיצה לזמן מרובה הוי נדרי ענוי נפש ולהכי קתני בלשון הנדר והייט טעמא דלא פריך הכא כדפרכינן לעיל לר' יוסי דלמא רחצה היום ומיתסרא הנאת רחיצה עלה דר' יוסי חייש לגיוול מרובה משום דהתם לא אמרה אלא אם ארחץ פתם ואיכא למיחש דלמא רחצה אבל הכא דאמרה היום ותו לא ליכא למיחש לדלמא רחצה באותו היום. והוא הדין לאפשר לאוקמה נמי דאמרה הכי בתירוץ זה קונס פירות עולם עלי אם ארחץ היום אלא משום דשבקה לההיא ואיירי בהנאת רחיצה מוקים זה נמי בהנאת רחיצה:

שנית

מיפר אע"פ שלא חל הנדר ואמאי הא התם אכתי ליתא לה לא לער ענוי נפש ולית בה נמי משום דברים שבינו לבינה אלו קושיא היא דהתם לאו נדידה קאי להנגל מענוי נפש דדלמא מגרת לה בעלה אבל היכא דתליא נדרה ברחיצה לפוס מאי דקס"ד ברים סוגיין דרחיצה ליתא בה ענוי נפש בדידה קאי: **אי הכי ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו משום ענוי נפש.** פי' הרב ר' יונה דהשתא דתנא אין אלו נדרי ענוי נפש משמע דמשום שאין הנדר ענוי נפש לא יפר אבל אי נדרה מידי דאית ביה ענוי נפש יפר. ולית דכיון דבתנאה ליכא ענוי נפש אפי' נדרה בפירות עולם לא יפר וכדאמרינן ברים סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרו פירות עולם עלה דהא לרבנן מפר אע"פ שלא חל הנדר וי"ל דאין הכי נמי דתנא דמתניתין כרבנן ס"ל אלא מיהו כי אמרי רבנן דמפר אע"פ שלא חל הנדר ה"מ היכא שאי אפשר לה להנגל אפי' כי מזדהרא בתנאה מענוי נפש או מדברים שבינו לבינה כגון נטולה אני מן היהודים אם משמשתו שאינה יכולה לינגל מדברים שבינו לבינה אי נמי כגון שתלתה תנאה בדבר שהיא עשויה לעבור עליו כגון שאני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא או ע"פ אביך [לקמן פט.] דטריחא לה מילתא להזהר שלא לעשות על פיהם אבל היכא שתלתה נדרה בדבר שאינו לא מענוי נפש ולא מדברים שבינו לבינה והוא דבר שאפשר לה לעמוד בו ברחיצה דקס"ד ברים סוגיין דלית בה ענוי נפש אי הכי גוונא אפי' לרבנן לא יפר. ואי קשיא דהא תניא לקמן (פט.) אשת איש שאמרה הריני נזירה לכשאתגרש ר"ע אומר יפר משום דס"ל דנעל מיפר אע"פ שלא חל הנדר ואמאי הא התם אכתי ליתא לה לא לער ענוי נפש ולית בה נמי משום דברים שבינו לבינה אלו קושיא היא דהתם אלו נדידה קאי להנגל מענוי נפש דדלמא מגרת לה בעלה אבל היכא דתליא נדרה ברחיצה לפוס מאי דקס"ד ברים סוגיין דרחיצה ליתא בה ענוי נפש בדידה קאי: **אי הכי ליתני הכי ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו משום ענוי נפש.** פי' הרב ר' יונה דהשתא דתנא אין אלו נדרי ענוי נפש משמע דמשום שאין הנדר ענוי נפש לא יפר אבל אי נדרה מידי דאית ביה ענוי נפש יפר. וליתא דכיון דבתנאה ליכא ענוי נפש אפי' נדרה בפירות עולם לא יפר וכדאמרינן ברים סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא ליתסרו פירות עולם עלה: **אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום.** לתנא קמא גיוול דחד יומא שמיה גיוול ומ"ה יפר דהיכי תעביד וכדכתיבנא לעיל: **ור' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא שמיה גיוול.** הלכך לא יפר דמאי מוקמא נפשה חד יומא ברחיצה ותו לא מתסרא בה. וליכא לאקשויי הכא כדמקשינן לעיל אי הכי ליתני ר' יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש משום דאי הוה מני הכי הוה משמע ענוי נפש הוא דלא אבל דברים שבינו לבינה הוי דהאי לישנא הכי משמע כדמוכח לקמן [פט.] בהדיא וגיוול דחד יומא לר' יוסי אפילו מדברים שבינו לבינה לא הוי כך פי' הרב ר' יונה ז"ל. וכ"ת אכתי קשיא דכיון דר' יוסי לא פליג אלא אגיוול דחד יומא אבל גיוול דלעולם מודי ביה דהוי ענוי נפש היכי א"ר יוסי אין אלו נדרי ענוי נפש דהא בעיקר הנדר ענוי נפש יש בו וכדמקשינן ברים שמעתין. תירץ הרב ר' אליעזר דליתא דר' יוסי אלרחיצה דלעולם נמי פליג והכי קאמרינן ר' יוסי סבר גיוול דחד יומא לא שמיה גיוול ולא חש תנא לאשמועי' בהדיא מידי אלא גדולה מזו קאמר שאין אלו נדרי ענוי נפש כלומר דרחיצה גופה לית בה ענוי נפש כלל. ולפירוש של הרב ר' יונה ז"ל אתי ליה שפיר טפי דבגיוול דחד יומא פליג דאפילו משום דברים שבינו לבינה לית ביה ובדרחיצה דלעולם פליג דאין אלו נדרי ענוי נפש מיהו דברים שבינו לבינה הוויין. ומכללא משמע דכיון דאפילו ברחיצה דלעולם ליכא ענוי נפש ממילא דחד יומא אפילו דברים שבינו לבינה נמי לא הוי זה ב"ל. וסוגיין לקמן נמי מוכחא דלר' יוסי אפילו ברחיצה דלעולם נמי ליכא ענוי דמקשינן דר' יוסי אדר' יוסי מדקאמר [ע"ב] דכביסתם קודמת אלמא דס"ל דרבי יוסי במתניתין אכולה רחיצה פליג דליכא ענוי דאי לא מאי קושיא:

שנית